

IZDAJA ZVEZA FIZKULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Izhaja vsak petek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA TOMANOVA ULICA 1. TELEFON 44-73

Oglasi po ceniku — Mesečna naročnina Din 6.—

Rokopisi se ne vračajo

TEDNIK ZA TELESNO VZGOJO

Leto 1

21. septembra 1945

Št. 6

Pat naše telesne vzgoje

Pogosto smo slišali izjave raznih športnih ideologov, da je njihov namen dvigniti telesno vzgojo na mesto, kot ga je imela v klasični grški dobi. Ta misel je bila poudarjena zlasti ob olimpijskih igrah, ki naj bi jo tudi na zunaj potrjevale. Še prav posebno so jo hoteli poudariti prireditelji XI. olimpijskih iger leta 1936. v Berlinu.

Ta vzorna telesna kultura starih Grkov se je začela z vzgojo v gimnaziji, kjer so se mladeniči učili petja in govornišva v zvezi z državljskim poklom, pretežni del časa pa je bil posvečen telesnemu udejstvovanju. Najmanj tretjina pouka je bila odmerjena telesni vzgoji. Urnik na naših srednjih šolah pa daje le petnajstino časa za telovadbo.

Nimamo namena dati telesni vzgoji enak položaj, kakor ga je imela v stari grški državi. Marsikateri dijak — dejali bi — večina, bi bila navdušena za tak urnik. Razsoden človek pa se vprašuje: Kako je bilo takrat to mogoče, česa se je ta mladina sploh naučila in za kakšno delo je bila sposobna? Vzemimo za zgled atensko državo Periklejeve dobe, ki velja za najbolj vzorno grško državo v starem veku. Za število prebivalstva ne vemo točno, lahko pa presodimo, da je tedanja atenska država zmogla do 30.000 vojakov. Prebivalstva bi bilo potemtakem 300.000, razen tega pa najmanj dvakrat toliko — nesvobodnih ljudi, sužnjev. Vsak svoboden Atenec je razpolagal povprečno z dvema sužnjema, če prištejemo še dohodke, ki jih je imela tedanja atenska država po atiški pomorski zvezi in ki so povprečno na svobodnjaka pomenili vrednost dela enega sužnja, potem si pač lahko razlagamo, kako si je tedanji atenski dijak mogel odmeriti toliko časa za šport, saj so istočasno garali zanj trije sužnji.

Marsikdo bo oporekal tem navedbam, da so pretirane. Pa rajši pogledajmo, kako je bilo z razvojem sodobnega športa, ki naj bi sledil starim vzorom. Tudi v sedanji dobi je mladina mnogo svojega časa posvetila telesni vzgoji. Samo katera mladina je to mogla?

Odgovor samo potrjuje, da gornje navedbe niso pretirane. Sin tovarnarja, veletrgovca, bankirja, ali kakor koli naj se že imenuje, je mogel tudi več ko polovico svojega časa posvetiti telesni vzgoji, ker je zanj garalo toliko in toliko desetlin ali stotin delavcev. Vsak našlavljenec podjetja je pač moral dati svoj donos, da se je nadebudni sinko mogel vdajati starim vzorom telesne vzgoje.

Prav nemški športni ideologi so se navduševali za klasično grško telesno vzgojo, saj je bilo to navdušenje utemeljeno v miselnosti Herrnvolka. 80 milijonov Nemcem naj bi služilo 240 milijonov Slovanov in še desetine milijonov drugih podjarmljenih narodov. Če bi Nemci zmagali in zasužnili Slované, bi se res utegnili kmalu postavljati, da so obnovili klasično grško telesno vzgojo.

In kaj takega naj bo naš vzor? Spomnimo se, kako smo predmetni otroci občudovali športnike in športnice v belem, ko so se producirali v krasno urejenih igriščih in teniških. Bil smo zadovoljni, če nas niso podili in težko smo krotili željo, da bi tudi sami pokazali, kako

TRST — VARNA

Največja kolesarska dirka na Balkanu je končana

Kot je bilo predvideno se je kolesarska dirka na progi Trst—Varna končala dne 9. t. m. V pičlih 14 dneh so najboljši kolesarji prevozili skoraj 1600 km, kar pomeni z ozirom na komaj končano vojno posebno velik uspeh za prireditelje, kakor tudi za tekmovalce.

Rezultati zadnjih treh etap so ponovno potrdili premoč hrvatskih kolesarjev, ki so dosegli vedno prva mesta. Po prihodu v Sofijo, so morali prevoziti kolesarji še tri etape, in sicer Sofija—Plovdiv, Plovdiv—Sliven ter Sliven—Varna.

Na cilj devete etape v Plovdivu je prvi privozil Branko Bat (Hrvatska), v času 4 ure 48 minut 24 sek. Drugi je bil Mitov (Bolgarija), tretji Vojnov (Bolgarija) in četrti Straini (Trst).

Naslednjega dne ob 9. uri zjutraj so se kolesarji odpeljali na 166 km dolgo 10. etapo. Ta etapa je bila tako kot etapa od Niša do Sofije zelo težka. V Sliven je prvi prispel Poredski (Hrvatska), drugi Horvatek (Hrvatska), tretji Mitov (Bolgarija), Djambasov (Bolgarija), Vojnov (Bolgarija), Abulnar (Slovenija), Mitić (Srbija). Zmagovalec etape je prevozil 166 km dolgo progo v času 6:33,0 ur. V Slivnu je pričakovala tekmovalce velika množica ljudstva, ki je posebno burno pozdravila jugoslovanske kolesarje. Zvečer istega dne je bil v Slivnu prirejen velik miting, na katerem je pri-

šlo do manifestacij bolgarsko-jugoslovanskega bratstva.

Devetega septembra zjutraj se je začela zadnja etapa te velike dirke, in sicer na progi Sliven—Varna. Dolžina te proge znaša 160 km. Na tej zadnji etapi je bila največja borba za prvo mesto od vseh enajstih etap. Proti večeru so kolesarji privozili na cilj v Varno v sledečem vrstnem redu:

Prvi Poredski (Hrvatska), drugi Horvatek (Hrvatska), tretji Mitov (Bolgarija), četrti Djambasov (Bolgarija), peti Davidović (Srbija).

Prebivalstvo tega velikega črnomoškega pristanišča je z velikim navdušenjem pozdravilo kolesarje, ki so pokazali višek vztrajnosti. Zvečer je bil prirejen njim na čast banket, na katerem so imeli pozdravne go-

vore general Taralezkov, nadalje predsednik Centralne zveze za telesno vzgojo in šport v Bolgariji Dionizijev in v imenu Fizkulturnega odbora Jugoslavije Miroslav Kreačič.

Končni rezultat tega tekmovanja je naslednji:

1. Poredski (Hrvatska) v skupnem času 62 ur 10 minut in 1 sek.
2. Horvatek (Hrv.) 63:31:54 ur.
3. Straini (Trst) 64:24:37 ur.
4. Bat (Hrvatska) 64:26:57 ur.
5. Mitov (Bolgarija) 64:39:28 ur.
6. Abulnar (Slovenija) 64:51:13.

Tekmovaleci iz Jugoslavije bodo še nekaj časa ostali v Bolgariji, kjer bodo v nekaterih mestih nastopali na propagandnih dirkah.

★ ★ ★

Dr. Viktor Murnik:

O NAMENU IN POMENU TELESNE VZGOJE NARODA

Vsemu duhovnemu delovanju je podlaga in neogibni pogoj delovanje fantazije. Brez njega ni mogoče niti navadno niti znanstveno mišljenje, celo pa ne kakšno umetniško stvarjanje. Pa ali ni delovanje fantazije samo že delovanje duha? Znanstvena raziskovanja v novjšem času so dognala, da fantazija ni stvar du-

ha, ampak (prav tako kakor čutenje in čustvovanje) stvar telesnega življenja, živega telesa. Delovanje fantazije je vitalni (življenjski) proces in ne duhovni. To delovanje poteka v času in kar poteka v času, naj si bo mehanične ali življenjske vrste, je fizičen potek. Duhovni akti (daji) pa za svoj razvoj ne potrebu-



Start enega znamenitih ameriških mojstrov na kratke proge

znamo vihteti lopar. V teh žejah so nastajala improvizirana proletarska teniška igrišča po raznih stranskih predmestnih ulicah, dokler nas ni pregnal policaj.

Mladini moramo dati možnost telesnega udejstvovanja, in sicer vsej mladini, ne samo nekaterim izvoljenim. S tem je tudi že dana osnova za naše delo za mladinsko telesno vzgojo. Mladina se mora udeleževati v telesni vzgoji kolikor le dopušča jo razmere. S spretno iznajdljivostjo si marsikje lahko pomagamo tudi tam, kjer ni skoro nobenih sredstev in so zahteve dela za obnovo gospodarstva na prejem mestu. Mestna mladina, ki

je zlasti potrebna telesnega razgibanja, se da koristno zaposliti, tudi delo je telesna vzgoja. Skupine zdravih, zagorelih fantov s krampom na rami korakajo živahno ob poznem popoldnevu domov. Iz pomenka razberemo, da niso samo tja v en dan vihteli orodja. Tekmovali so, katera skupina bo več napravila, v odmoru pa so merili svoje telesne spretnosti v raznih tekmovanjih, ki so že od nekdaj znana naši mladini.

Mladini, nerazvjeni in utrjeni v telesnem delu, bo naše telesno vzgojno vodstvo lahko nudilo vedno več možnosti za prikaz telesne sposobnosti v raznih telesno vzgojnih panogah. Lah-

ka atletika, plavanje in igre z žogo poleti, ter smučanje in drsanje pozimi, kakor tudi orodna telovadba so športne panoge, ki bodo morale biti dostopne vsej naši mladini že v najbližji bodočnosti. Iz te množice mladine se bodo potem pokazali najbolj spretni in sposobni. Ti bodo zmožni častno zastopati slovenski šport v tekmovanjih z drugimi narodi. Utrjene v zdravju in z do najvišje mere vzgojenimi telesnimi, uravnoteženimi in duhovnimi močmi, pa bodo sami od sebe pokazali najbolj spretno in sposobno.

Samo na ta način vzgojena mladina bo tudi sposobna očuvati pridobitve osvobodilne borbe.

jejo nobenega časovnega trajanja, se izvrše vsakokrat v materialni časovni točki, na absolutno natančni meji med preteklostjo in bodočnostjo, torej brezčasno, ter pridemo z njimi do zavestni doživetij, do zavesti onih samih na sebi nezavednih vitalnih procesov (čutov, čustev in fantazije), v katerih toku se duhovni akti tako rekoč zablistavajo (po Palagyiju, osnovatelju nove teorije o čutih, čustvih in fantaziji). Seveda pa more duh tudi usmerjati fantazijo, da deluje v tej ali oni smeri, jo pridrževati »pri stvari«, da ne krene kam drugam in se ne bavi s čim drugim, jo torej tako rekoč nadzirati in voditi. Ako pa so čut, čustvo in fantazija nekaj vitalnega, fizičnega, potem je fizična kakovost telesa in kakovost tega, kar se v njem fizično godi, prav tako važna za delovanje duha, kakor kakovost duha, ki je nekaj nefizičnega. Krepka življenjska sila, zdravje in moč telesa potemtakem niso samo pogoj za vztrajno prenašanje duhovnih naporov, temveč tudi pogoj za zdravje in krepko duhovno produkcijo samo. Tako pa novodobna veda dokazuje to, kar trdi že Goethe, da je za duhovno plodovitost, zlasti tudi genialno, treba pravega telesa: »telo«, pravi, »ima na genialno produktivnost največji vpliv; bil je sicer čas, ko so si na Nemškem genija mislili majhnega, slabotnega, da, celo grbastega, toda jaz čislam genija, ki ima pravo telo; ako so rekli o Napoleonu, da je iz granita, velja to zlasti tudi o njegovem telesu.«

Toda saj dobimo vendar tudi znamenite močje slabotnega telesa in bolehnosti, ki pa so vkljub bolehnosti izvršili lepa dela, poreče kdo. To je pač treba razlagati s tem, da so imeli ti možje ob vsej slabotnosti vendarle nekakšno telesno žilavost, kar Goethe na primer izrecno trdi o vedno bolnem Schillerju. Na drugi strani pa je treba reči, kakšna in koliko popolnejša dela bi bili izvršili, ako bi bili docela zdravi in krepki. Da je Shakespeare ustvaril tako popolna dela, si Goethe razlaga prav z njegovim krepkim zdravjem: »Na vsem, kar je izvršil, vidimo vedno enako moč produkcije, in v vseh njegovih dramah ne naletimo nikjer na mesto, o katerem bi mogli reči, da ni pisano v pravi ubranosti in ne z najpopolnejšo zmožnostjo; ko ga beremo, dobimo o njem vtisk duhovno in telesno skoz in skoz in vedno zdravega krepkega človeka.« Tudi E. Zola govori o ozki zvezi med telesnim zdravjem in duhovno produkcijo: »Ko bi utegnili, bi z veseljem pokazal, da so se dela duha v različnih svojih prikazih vedno skladala s stanjem zdravja ali s stanjem boleznosti telesa. Resnično literarno vprašanje je to... Včasih me je strah, ko nas vidim tako preplašene in prepadle, in tedaj pa, kakor danes, ko sem bral spis Evgena Paza (»Zdravje duha in telesa zbog telovadbe«), bi rad imel trapez da si okrepim roke in oprostim možgane. Tu na zidu pred menoj žari geslo: »Mens sana in corpore sano! Zdrava misel v zdravem telesu!«

Če pa je fizična kakovost telesa in kakovost tega, kar se v njem fizično vrši, tako pomembna za kakovost delovanja duha, potem se pomen krepkega telesa gibanja, ki zdravca ohranja in krepi ves ustroj telesa in jači življenjsko silo, dviga nad ono važnost, ki se mu je doslej pripisovala. (Dalje prih.)

Telesna vzgoja v Sovjetski zvezi

Iz razgovora z vodjo delegacije sovjetskih športnikov Ivanom I. Nikiforovom

Telesna vzgoja v Sovjetski zvezi je zadeva splošno narodnega in državnega pomena. Za razvoj telesne vzgoje je bil pri sovjetski osrednji vladi organiziran Vsevezni odbor za telesno vzgojo in šport, ki vodi in upravlja celotno telesno vzgojo v Sovjetski zvezi.

Telesna vzgoja v Sovjetski zvezi zajema najširše ljudske množice, predvsem pa mladino, ki je jedro telesne vzgojnega pokreta. Naloga telesne vzgoje je, da usposablja najširše narodne množice za delo in za obrambo države. V ta namen so prav posebna pravila in tekme pod splošnim naslovom »Pripravljen za delo in obrambo.« Ta pravila določajo celo vrsto uspehov, ki jih je treba doseči v posameznih vrstah telesne vzgoje, da dobiš pravico do značke »Pripravljen za delo in obrambo« prve, druge in tretje stopnje. Pravila so bila postavljena z namenom, da telovadci in športniki pridobijo vse potrebne sposobnosti za delo in obrambo države. Različna pravila so določena za deco, mladino in za odrasle. Kdor si hoče priboriti znak višje stopnje, mora pokazati boljše uspehe.

Posebna pozornost je posvečena množičnim telesno vzgojnim prireditvam, kakršne so n. pr.: pomladni sindikalno-komsomolski tek čez drn in strn, jesenski tek čez drn in strn in podobno. Na takih prireditvah sodeluje po več milijonov tekmovalcev. Na lanskem pomladnem sindikalno-komsomolskem tekcu čez drn in strn, je bilo udeleženi 6 do 7 milijonov športnikov, ki so istočasno tekli v raznih krajih države. Na ta način se pri najširših množicah razvija smisel za telesno vzgojo in se stopnjujejo športne sposobnosti.

Množičnost takih manifestacij je treba še posebej naglasiti, kajti razen tega, da koristijo zdravju najširših množic, omogočajo tudi odkrivanje številnih talentov, ki so skriti med narodom. Ob takih prireditvah »GTO« (»pripravljen za delo in obrambo«), je bila najdena Zinaida Sešenova. Danes je prvakinja Sovjetske zveze v plavanju, toda ko je prvič nastopila na tekmi, je bila nepoznana delavka neke tovarne v Tuli. Rekord Ušakov je bil ključničar in se je izkazal pri tekmi za gornji naslov. Preteklo leto, na ključnih smučarskih tekmah v Moskvu, so smučarji-kolhozniki, pokazali uspehe, ki le malo zaostajajo za uspehi najboljših smučarjev v Sovjetski zvezi. Vse take tekme omogočajo k izboljševanju mojstrskih uspehov, od katerih so mnogi boljši kakor sedanji svetovni rekordi.

Uspehi množičnega telesno vzgojnega dela so veliki in Sovjetska zveza bo to delo nadaljevala, še prav posebno zdaj, ko je treba po štirih letih težke vojne ustvariti nove kadre. Telesna vzgoja se posebno dviga z negovanjem narodnih športov, to se pravi onih vrst telesne vzgoje, ki so v posameznih republikah najbolj priljubljene. Tako je na primer dvigovanje težkih bremen posebno razvito v gruzinski republiki in priteguje široke množice. V republikah Srednje Azije je rokoborba posebno priljubljena in zato v teh deželah prav to vrsto telesne vzgoje posebno negujejo. Na ta način je v vsaki republiki ustvarjen množični telesno vzgojni pokret z narodnim obelježjem, ki je omogočil odlične rezerve za Rdečo armado. Te narodne vrste športa, skupno z onimi vrstami, ki jih določajo norme »GTO«, ustvarjajo potrebne koristne sposobnosti bodočih rdečearmejcev. Sovjetska zveza je v vojni premagala najmočnejšo nemško vojsko ne samo s svojo tehniko in moralnimi vrlinami sovjetskih ljudi, marveč tudi zato, ker so ti ljudje bili tudi telesno pripravljeni na vse ogromne vojne napore.

Športniki Sovjetske zveze so se borili v prvih vrstah Rdeče armade in v partizanskih odredih. Vsi študenti in učitelji leningrajskega telesno vzgojnega zavoda »Lesgaft« so odšli med partizane in zavod je bil za svoje vojne zasluge odlikovan z redom Rdeče zastave. Športnik Gleb Baklanov je šel v vojno kot kapetan, vrnil pa se je kot gardni generalmajor, odlikovan z enajstimi odlikovanji. Znani športnik Kopilov je postal polkovnik in heroj Sovjetske zveze. Takih primerov je mnogo.

Za zdravje pripadnikov telesne vzgoje skrbijo številni zdravniki. Komite za fizkulturo in šport v Sovjetski zvezi ima poseben oddelek za zdravniško nadzorstvo. Vsa mesta in društva imajo svoje fizkulture, športne uspehe.

zdravnike in fizkulture kabinete. Vsak fizkulturnik je dolžan hoditi na zdravniški pregled in mora tudi sam skrbeti za svoje zdravje. Pred tekmovanjem se mora vsakdo izkazati z zdravniškimi potrdili, da je zdrav in za tekmo sposoben.

Ne glede na težke žrtve — je zaključil svojo izjavo I. Nikiforov — ki so jih dali v tej vojni, so narodi Sovjetske zveze pokazali, da so sposobni naglo izlečiti dobljene rane. Nedavna fizkulturna parada v Moskvu je pokazala, da sovjetski narodi lahko v najkrajšem roku odpravijo hude posledice vojne, da lahko prav naglo, še bolj razvijejo široki množični telesno vzgojni pokret in da lahko le še izboljšajo svoje športne uspehe.



Mojstrska telovadna vaja na drogu

Izidi tekmovalanj na zletu v Slovenj Gradcu

Mladinci nad 18 let

Tek 100 m: 1. Kocan Vinko, FD Peca-Zerjav 12,1; 2. Kac Ivan, FD Slovenjgradec 12,5; 3. Levovnik Jože, Slovenjgradec 13.

Tek 1500 m: 1. Masten Slavoljub, FD žel. Maribor 4:47,2; 2. Skudnik Franc, FD Peca-Zerjav 4:58,2; 3. Lamprecht Robert, FD Peca 5:19,1; 4. Raušer Ivan, FD Peca 5:36,6.

Skok v daljino: 1. Fišinger Pavel, FD Maribor 5,65; 2. Kočan Vinko, FD Peca-Zerjav 5,55; 3. Skledar Fr., FD Maribor 5,50.

Met krogle: 1. Milošević Romi, FD Celje 10,20; 2. Roklič Dušan, FD Slovenjgradec 9,86; 3. Papler Slavko, FD Peca-Zerjav 9,68.

Met diska: 1. Skledar Franc, FD Maribor 33,07; 2. Milošević Romi, FD Celje 31,45; 3. Kac Ivan, FD Slovenjgradec 29,80.

Met kopja: 1. Skledar Franc, FD Maribor 38,20; 2. Kac Ivan, FD Slovenjgradec 35,64; 3. Jež Silvo, FD Peca-Zerjav 28,65.

Mladinci pod 18 let

Tek 60 m: 1. Zimšek Slavko, FD Maribor 7,5; 2. Prednik Vinko, FD Maribor 8; 3. Jež Silvester, FD Peca-Zerjav 8.

Tek 500 m: 1. Nabergoj Danilo, FD

Dravograd 1:23,7; 2. Gril Severin, FD Slovenjgradec 1:25,7; 3. Tekavc Rigo, FD Celje 1,27.

Skok v daljino: 1. Zimšek Slavko, FD Maribor 56,0; 2. Gnamuš Marjan, FD Slovenjgradec 5; 3. Stumberger Milan FD Slovenjgradec 4,90.

Met krogle 5 kg: 1. Radžel Rado, FD Slovenjgradec 9,35; 2. Levovnik Franc, FD Slovenjgradec 9,15; 3. Gnamuš Marjan, FD Slovenjgradec 9,14.

Met diska: 1. Prednik Vinko, FD Maribor 26,35; 2. Slatinek Anton, FD Slovenjgradec 25,91; 3. Zimšek Slavko, FD Maribor 24,90.

Met kopja: 1. Zimšek Slavko, FD Maribor 32,22; 2. Radžel Rado, FD Slovenjgradec 26,47; 3. Kos Rafko, FD Celje 25,30.

Mladinke

Tek 60 m: 1. Deržek Slava, FD Celje 8,1; 2. Zager Terezija, FD Peca-Zerjav 9,1; 3. Agreš Danica, FD Celje 9,5.

Skok v daljino: 1. Deržek Slava, FD Celje 4,35; 2. Agreš Danica, FD Celje 3,80; 3. Sivec Joža, FD Slovenjgradec 3,80; 3. Pečovnik Danica, FD Slovenjgradec 3,75.

Met krogle: 1. Sivec Joža, FD Slovenjgradec 6,58; 2. Perovec Hermi-na, FD Peca-Zerjav 5,36; 3. Gruber Pavla, FD Peca-Zerjav 5,27.

Troboj: 1. Ledinek Slavka, FD Peca-Zerjav; 2. Gruber Pavla, FD Peca-Zerjav; 3. Štern Danica, Peca-Zerjav.

Odbojka - Mladinci: 1. FDž Maribor; 2. FD Slovenjgradec; 3. FD Peca-Zerjav.

Namizni tenis: 1. FD Dravograd, 2. FD Maribor; 3. FD Slovenjgradec.

Mladinci nad 18 let

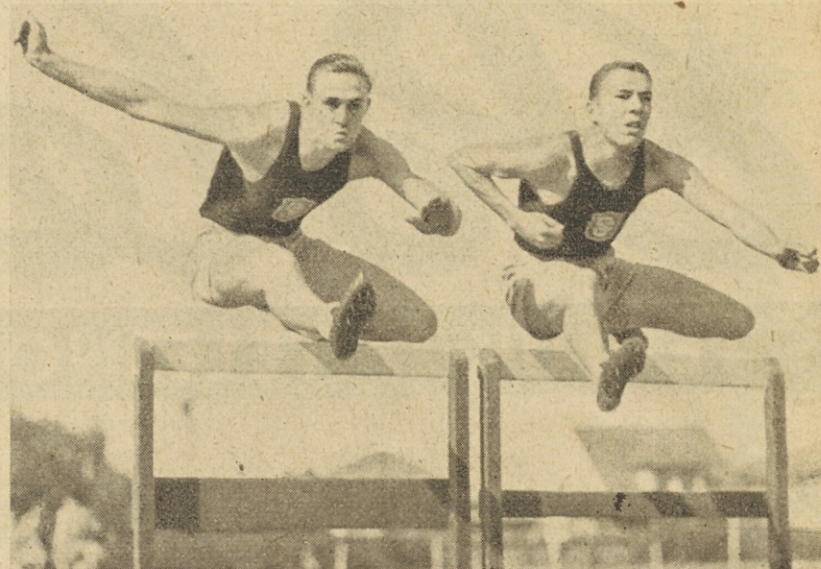
Izmenski tek 4x100 m: 1. FDž Maribor 47,06; 2. FD Slovenjgradec 47,07; 3. FD Peca-Zerjav.

Mladinci pod 18 let, 4x60 m: 1. FD Peca-Zerjav 1. 33,4; 2. FD Peca Zerjav II. 36.

Mladinke, 4x60 m: 1. FD Slovenjgradec 37,8; 2. Peca-Zerjav FD 38,1.

Kolesarske dirke Na progi Slovenjgradec—Šmartno—Slovenjgradec, 7 km. Mladinci pod 18 let:

1. Krevh Viktor, FD Slovenjgradec 14,40; 2. Juvan Vinko, FD Slovenjgradec 15,10; 3. Železnikar Marjan, FD Slovenjgradec 15,56; 4. Simoniti Jurček, FD Slovenjgradec 15,67.



Tek čez zapreke

Beseda o športu

»Ljubiteljska atletska zveza« je živo opazovala rast Smučarske zveze, posebno pa njenega vzhodnega kroga, ki je vzbudilo v zadnjih letih tolikšno zanimanje za smučanje, tega kralja med športi v prirodi. Občudujemo zlasti trdnost, s katero ste branili ljubiteljski zakonik. Dandanašnji ljubiteljski šport z vseh strani zvito napadajo tisti, ki skušajo trgovati s svojo popularnostjo; izpriditi ga hočejo znameniti atleti, ki skušajo z izmikanjem in nagajanjem doseči take gmotne koristi kot poklicni športniki, a hočejo vzlic temu še naprej veljati za ljubitelje. Zato morajo vse združbe, ki se poganjajo za čisto, pošteno ljubiteljsko, trdno stati z ramo ob rami, da zavrnejo vsakogar, ki skuša izpriditi naše glanje.

Šport je v dandanašnjem življenju zelo pomemben. To je za naš čas dobro znamenje. — V športu še vedno zmaga, tako kot v časih, ko je človek prvič tekmoval, tisti, ki najbolj teče ali najvišje skoči. Zavoljo narave stvari bo tako tudi ostalo vse dotlej, dokler bomo tekmovali čisto in pošteno. Tu ne štejejo ne tekmovalčev stan, ne njegovo politično prepričanje, ne bogastvo in ne vera. Na igrališčih je tolikšna demokratičnost, kot redko na katerem poprišču.

Tu se tudi naučijo prenekaterega pomembnega življenjskega nauka. Toda mi tudi vemo, da se pravih naukov ne naučijo na tistih tekmovališčih, kjer se šopirita poklicniška miselnost in prepričanje, da moraš zmagati za vsako ceno. S poklicnimi športniki, ki imajo sicer v narodnem življenju svoj določen pomen, se ne pričamo, vztrajno pa terjamo, da ostanejo v svojih mejah, ne pa da rinejo med ljubitelje, a jemljejo gmotne nagrade.

V ljubiteljski zakonik smo s časom zbrali vsa pravila za dobro športovanje. Že v ljubiteljskem športu ni poštenosti in plemenitosti, če ga ne držimo na pravni višini, če iskreno ne spoštujemo pravil in če nismo vi-teški do prijatelja in do nasprotnika, ne dosežemo namena. Že v starih časih so razločevali poklicne od ljubiteljev, pa so tiste, ki so tekmovali za zaslužek, drugače cenili kot tiste, ki so tekmovali samo za veselje ali siavo.

Prihajajoč iz starodavnih časov in utrjen po najplemenitejšem hotenju znamenitih mož vseh pokolenj, obsega ljubiteljski zakonik najvišja pravna pravila. Kdor se ravna po njih, se zboljšuje. Trdno branijo vse dobro in zavračajo vse slabo. Nobeno modroslovje in nobena vera ne propoveduje plemenitejših čustev. Prav zavoljo tega spoštujemo športnike, prav zavoljo tega pomeni »tekmovallec ljubitelj« isto kot »športnik in gentleman«.

Živimo v trgovski dobi. Naše vsakdanje delo in celo naša umetnost sta potrovinjena. Toda žalostno bi bilo, če ne bi znali niti igrati, ne da bi mislili na vsegamogočni denar.

Največja dolžnost športnih združb je vzgoja občinstva. Ljubiteljstvo je navsezadnje stvar vesti, ne pa pravil. Četudi bi bili pravilniki desetkrat večji kot so, ne bi zavrli izmikovanja in zvijač; te lahko zavre samo javno mnenje.

Razloček med poklicnim športnikom in ljubiteljem je v njunem duhu. V telesnem delu morda med njima ni razločka, celo duševno in socialno sta morda postavljeni obe skupini na isti temelj. Toda duhovno ju loči širok zaliv. To, da nekaj delaš brez gmotne koristi, te povzdiguje. Ljubitelj v dobro igrani igri iskreno uživa. Poklicni, ki športuje za zaslužek, tega užitka nikdar ne občuti. Govorim o čistem ljubiteljstvu, tem dragulju, ki prebiva v srcih, ne v pravilnikih.

Te prelepe in preresnične besede je govoril leta 1929 Avery Brundage, predsednik severnoameriške ljubiteljske atletske zveze.

REAKCIJA

Niso redki primeri, ko slišimo ne samo po Ljubljani, temveč tudi po drugih krajih federalne Slovenije, očitke, da telesna vzgoja ni taka, kakor so si jo predstavljali in kakor bi bilo potrebno, da čimprej dosežemo stopnjo drugih evropskih narodov. Nadalje imamo priliko videti in slišati stvari, ki gredo na račun vzhodnega telesno vzgojnega foruma, češ da ljudje v njem niso izbrani po želji ljudstva in da kdo ve ali so oni sploh sposobni, da vodijo in organizirajo našo telesno vzgojo. Pošteni slovenski športniki ne moremo drugega reči, kakor da te govorice namenoma širijo reakcionarji.

Osvobodilna fronta se je borila zato, da se za vedno izbrišejo predvsem politični sledovi predprilke Jugoslavije. Tako se borimo tudi športniki, da izginejo iz naše srede poslednji čaršijsko-korumpirani elementi. Za vse večne čase moramo odstraniti ljudi, ki so, kakor v stari Jugoslaviji, izrabljali športne klube zato, da so v njih na egoističen način reševali šovinistične težnje in s tem uprizarjali pravo trgovanje.

Tovariši, v Zvezi fizkulturnih društev z največjim veseljem sprejemamo kakršno koli, seveda samo konstruktivno kritiko. Nihče ne more zahtevati, da bomo v nekaj mesecih, po tako strašni svetovni katastrofi dosegli v športu ne vem kako odlične rezultate, ker je prvič to nemogoče zaradi pomanjkanja kadra, drugič pa ne stremimo po svetovnih rekordih. Prvenstveno hočemo dati narodu, to je mladini vseh slojev brez razlike, možnost, da bo v plemeniti tekmi preizkušala svoje mlade moči in na ta način uresničila in podkrepila zlato pravilo: Mens sana in corpore sano! Zeto bi na tem mestu še enkrat podčrtal, da je nujno potrebno, da vsi pošteno misleči športniki stopimo kot en moč v borbo proti kateri koli reakciji v telesni vzgoji in v kali zatremo vsako razdiralno delo. L. M.



Zlet v Slovenj Gradcu - Koroško odposlanstvo v sprevodu



Zlet v Slovenj Gradcu - Nastop mladink

Naši lahkoatletci na državnem prvenstvu v Zagrebu

V dneh od 21. do 23. t. m. bo v Zagrebu prvenstvo Jugoslavije v lahki atletiki. V velikem številu se bodo borili za častni naslov državnega prvaka tudi slovenski lahkoatletci in njihove tovarišice. Spored obsega skoraj vse olimpijske točke, razen maratonskega teka in teka 3000 metrov preko zaprek. Tekmovali bodo tekmovalci iz vse države, tudi iz Makedonije in Črne gore, torej iz krajev, ki pred vojno niso tekmovali v tej panogi. Nastopilo bo tudi popolno moštvo JA, ki ima odlične predstavnike.

REPREZENTANCA SLOVENIJE

gre na prvenstvo, kljub prvotni bojazni z izgledom na nekaj prvih mest in je tudi kot celota precej močna. Za sestavo naše reprezentance se po vsej državi zelo zanimajo. Pozabiti namreč ne smemo, da so bili slovenski lahkoatletci pred vojno najboljši v državi. Zaslugo za to so imeli predvsem tekači, ki so bili težko premagljivi, kar velja posebno za dolgo in srednjeprogaše.

Vojna je našo lahko atletiko težko prizadela. Mnogi najboljši so padli v borbi za svobodo. Še več pa jih je, ki po naporih borb niso več sposobni, da bi še uspešno tekmovali. Tem bolj smo zato radovedni, kako bodo nove, mlade moči, nadomestile stare.

Naši mladinci

Če skrbno pregledamo listo najboljših slovenskih lahkoatletov opazimo, da so najmočnejši del zopet tekači. Nekaj še starih imen nam daje med mnogimi novimi upanje, da se bodo nekateri naši predstavniki lahko uspešno borili med najboljšimi v državi.

Od tekačev imamo v mislih predvsem sprinterja Račiča, ki je na izbirnem tekmovalju v teku na 200 m dosegel najboljši rezultat v Jugoslaviji, in sicer 23,1 sekunde. Prav zato ima veliko izgledov tudi na progi 100 m.

Drugi naš tekač, ki se bo tudi uspešno lahko boril za prvo mesto je Skušek, ki je na izbirnem tekmo-

vanju dokazal, da je treba na 400 m nanj še vedno računati.

Še dva odlična tekača imamo, ki utegneta postati državna prvaka. To sta srednjeprogaša F. Srakar in Obršek. Prvi nas bo zastopal na 800 in 1500 m, drugi pa na 800 in verjetno na 400 metrov.

Z velikimi izgledi na zmago bo tekmovala tudi štafeta 4×400 m v postavi Skušek—Srakar—Lušicky—Obršek. Zmago te štafete si želimo že zato, ker je bila ta štafeta vedno domena slovenskih tekačev.

Med metalci posebno pogrešamo odličnega Žerjala, ki bo tekmoval za JA. Od ostalih pričakujemo večjih uspehov od inž. Stepišnika, ki bo metal kladivo in kroglo, ter od Gužnika, ki je vrgel letos kladivo že preko 40 metrov.

Naši skakalci niso dosegli do sedaj takih uspehov, da bi mogli računati na zmago. Vendar bomo smatrali za velih uspeh, če se bodo vsaj prerinili med prve.

Izgledi mladink

so precej večji v odnosu do njihovih tovarišev. Imamo zelo homogeno moštvo, ki nima skoraj v nobeni disciplini slabe tekmovalke. Vse od prve do zadnje so dosegle za naše prilike zelo razveseljive uspehe. S tem seveda še ni rečeno, da bodo vse zmagale. Toda na nekaj prvih mest lahko računamo. Tu mislimo predvsem na že v predvojnih letih dobro poznano Ančko Priboškovo, ki v skoku v vis in dalj skoraj ne bo imela resne nasprotnice. Veliko izgledov na zmago ima nadalje Marinčkova v metu krogla in morda tudi Ulčarjeva v Jese-nic na 100 m, saj je v nedeljo pretekla to progo v času 14,1 sekunde. Prepričani smo, da bo uspešno posegla v borbo za mesta tudi Slava Deržek in pa katera od številnih mladink iz St. Vida, ki so pokazale na tekmovaljih vedno zelo dobre uspehe.

Našim lahkoatletom in lahkoatletkinjam želimo v Zagrebu veliko sreče in uspehov ter smo prepričani, da se bodo vrnili v Ljubljano z nekaj naslovi državnih prvakov in prvakinj.

★ ★ ★

NAMIZNI TENIS

Kmalu po osvoboditvi so se poleg ostalih športnikov zdramili v Ljubljani tudi vneti igralci namiznega tenisa, katerega na žalost še sedaj mnogi nepoznavalci ne prištevajo med prave športne panoge, čeprav so že mnogi napredni evropski in izvenevropski narodi nešteto krat dokazali pomen in vrednost tega športa. Priporočamo takim ljudem, naj si ogledajo kakšno večjo prireditev ali pa poskusijo sami aktivno sodelovati, ker šele potem jim bo vidna lepota te borbene igre.

Predvsem je treba razlikovati navadni ping-pong, ki ga je videti tu pa tam po raznih kopališčih itd., ki je za zabavo in igranje za belo žogico. Pravi namizni tenis pa terja od tekmovalca velike spretnosti in izurjenosti v obvladanju žogice, bliskovitega reagiranja, skrajne koncentracije, igralne taktike in velike fizične in duševne kondicije. Kdor je samo enkrat videl finalno borbo na kakem prvenstvu, je uvidel, kakšen napor je potreben za obvladanje vsega tega. Tekmovalca predvsem utrudijo duševno delovanje, to je koncentracija, taktika, kombinacija in podobno. Pravi vpogled v to igro ima torej šele oni, ki se vanjo poglabijo. Moremo jo tudi primerjati s šahom. Navidezno počasno premikanje figur po šahovnici za nepoznavalca te igre ne predstavlja nikakega užitka, temveč dolgočasje, kdor pa se s to plemenito igro spozna, jo brez premišljanja uvršča pred vse ostale igre.

V novi telesni vzgoji je nujno, da se tudi ta športna panoga poljudi in zanese med široke ljudske množice. To je vsakomur dostopen šport, posebno v zimskem času je dobrodošel vsem športnikom, ko večina drugih panog počiva.

V Ljubljani je bil nedavno osnovan delovni odbor za namizni tenis pri ZFD, sestavljen iz referentov posameznih fizikalnih društev. Ta odbor si je zadal nalogo, organizirati in pospešiti delovanje na tem področju, prirediti razne prireditve in dvigniti nivo tega športa. Mnogim je šele gotovo v živem spominu zadnje svetovno prvenstvo, na katerem je po delni zaslugi Slovencev, pripadlo Jugoslaviji drugo mesto.

V izvedbi tega delovnega odbora je bilo v Ljubljani že več tovrstnih prireditev. Kot otvoritvena prireditev je bilo tekmovalje moštev, katerega se je udeležilo pet ljubljanskih moštev: FD Železničar, Krim, obe Svobodi in IV. Armija. Prvo mesto sta delili z enakim številom točk Železničar in Svoboda-Vzhod. Na turnirju posameznikov je dosegel prvo mesto Potočnik, ki je v finalu premagal Medveda.

SABLJANJE

Osvobojenje naše domovine je obudilo sabljaški šport, kakor tudi mnoge druge športne panoge, katere so pod okupatorskim jarmom začasno zamrle, k novemu življenju.

Po prvi svetovni vojni je sabljaški šport, po kratkem mrtvilu, dosegel v Evropi in Ameriki, kakor tudi v bivši Jugoslaviji nepričakovan razmah. V tej dobi, po odpravi nesmiselnega dvoboja, je postalo sabljanje v polnem pomenu in obsegu pravi, resnični šport. Spoznanje, da sabljaški šport ustvarja in krepi fizične, duševne in moralne lastnosti in vrline, ki so neobhodno potrebne za obstanek ne le poslojca, temveč še v večji meri narodu in državi, mu je utiralo pot v vedno širše sloje naroda. Dejstvo, da je sabljanje po obvladanju tehnike v glavnem le boj duha proti duhu, inteligence proti inteligenci, je neprestani vir novih doživetij in zadovoljstva. To in okolnost, da sabljaški šport omogoča svojim pripadnikom uspešno udejstvovanje in tekmovalstvo z doraščajočo mladino tudi v jesenski dobi življenja, kjer izkušnost, ustaljenost in preudarnost nadomestita do gotove meje mladeniško prožnost in udarnost, mu pridobiva vedno več navdušenih pristašev.

Druga svetovna vojna, ki je prinesla vsem narodom pravo, resnično demokratično svobodo, bo brezdvomno vsem športnim panogam, kot važnim činiteljem telesne, duševne in predvsem moralne in srčne vzgoje, odprla pot v vse sloje naroda. Po do sedaj dospelih vesteh se je delo za obnovo sabljaškega športa pričelo v širokem obsegu v Zagrebu, Beogradu in Banatu, severni del. Pri nas v Sloveniji, kjer je okupacija do skrajnosti razredčila vrste naših borilcev, je delo za obnovo v polnem teku. ZFD si je zadala med drugim tudi nalogo, da obnovi sabljaški šport in da mu omogoči na masovni podlagi najširši razmah. Tečajji sabljanja se bodo predvidoma pričeli s pričetkom šolskega leta 1945-46. V cilju organizacije sabljaškega športa bo dne 27. septembra t. l. v prostorih ZFD, Narodni dom, Tomanova ulica, ob 18. uri informativni sestanek. Vabimo vse bivše sabljače in nove začetnike, ki nameravajo gojiti sabljaški šport, zastopnike telesno vzgojnih društev in tudi vse ostale, ki se zanimajo za sabljaški šport, da se v polnem številu udeležijo sestanka.

Referent.

Pogled lahkoatletov v bodočnost

V zvezi z zgodovino lahke atletike je značilno zlasti to, da je tvorila prav za prav edini spored prvih klasičnih grških olimpijskih iger. S tem ni rečeno, da Grki ne bi poznali gimnastike. Ravno nasprotno. Tem zanimivejše pa je, da so sposobnosti človeškega telesa, pridobljene z gimnastiko, izražali ravno v lahkoatletskih in deloma v težkoatletskih vajah, pri čemer imam v mislih rokoborbo, ki je bila del njihovega olimpijskega peteroboja. Seveda ima to dejstvo svoje posebno ozadje. Stari Grki niso bili samo dobri poznavalci anatomske sestave človeškega telesa, niso bili samo dobro podkovani v fiziologiji, poznali so tudi dobro človekovo duševnost. In ker so še bili na jasnem o velikih koristih telesne vzgoje, ki jo ta predstavlja za zdravje naroda, posebno še, če bi zanj navdušili ves narod, so morali najti primerno pot, da narod pripravijo do tega, da se bo telesne vzgoje lotil z veseljem, brez vsakršnega pritiska. Vedeli so, da bodo

dosegli popoln uspeh edino v tem primeru.

Nastalo je tako vprašanje, najti sredstva za izvedbo te naloge. Treba je bilo ne samo narod prepričati o koristih telesne vzgoje, ampak še več, treba je bilo narod navdušiti in pripraviti zlasti mladino do tega, da bo gojila gimnastiko z veseljem. To najtežje vprašanje so stari Grki rešili na ta način, da so koristnosti telesne vzgoje dodali še prijetno stran, s tem pa je bil problem stodotnostno rešen. Pri tem pa ni treba misliti, da so z dodatkom prijetnega v telesno vzgojo, kaj popustili v svojih prvotnih namenih. Celo nasprotno. Kajti če pomislimo, da je bil njihov namen, s telesno vzgojo dobiti zdravo in borbeno mladino, ki bo kar mogoče najbolj dorasla težkim nalogam, pred katere bo postavljena v primeru sovražnega napada na njih domovino, je ta prijetna stran telesne vzgoje, ki ni bila nič drugega, kakor



Sonce, voda in zrak! — Združitev vsega tega napravlja plavanje, posebno pa še skok v vodo, za najpriljubljenejši množični šport

plemenito tekmovalje

in merjenje moči, kar posebno pri mladini ni treba šele privzgojiti ampak je pridobljeno že od narave, torej nagonsko, dosegla svoj namen.

V praksi je to kazalo tako, da so v telovadnicah z gimnastičnimi vajami utrjevali svoja telesa, moč, ki so jo na ta način pridobili, pa preizkušali potem pri tekmovaljih v rokoborbi, z meti kopja in diska ter s teki in skoki, kar vse je bilo sestavni del peteroboja ali pentatona kakor so ga sami imenovali. — Mladina, ki bi jo sicer morda bilo treba siliti v telovadnice, je vanje hodila z veseljem, dasi je v resnici tudi morala telovaditi, ker je bila telesna vzgoja mladine obvezna. Ona gonila sila pa, ki je mladino navduševala, so bila tekmovalja, brez katerih si tudi dandanes ne moremo predstavljati telesne vzgoje.

Mnogo se je med vojno govorilo o vprašanjih telesne vzgoje, ki nas čakajo po končani vojni. Na splošno je bilo čuti, da se mora z načinom telesne vzgoje, kot je bil pred to vojno, odločno prenehati in preiti na novo, bolj zdravo pot. Za vzor naj nam služi ravno že pred tri tisoč leti uspel način populariziranja telesne vzgoje med narodom.

Vse, kar velja o telesni vzgoji na splošno, velja tudi za lahko atletiko. Zagotoviti si moramo že takoj v začetku pravo pot. Bistvo te poti je, da ne gradimo na posameznikih, ampak na množici. Vendar bi bilo na drugi strani popolnoma zgrešeno, če bi hoteli zavirati posebne sposobnosti nadarjenih posameznikov, ki se sami od sebe, ne da bi jih iskali, izločajo iz množice. Pogled v

predvojno dobo

lahke atletike v Sloveniji nam kaže, da so bili uspehi največji ravno takrat, ko se je skušalo in dejansko tudi pritegnilo v to panogo zelo veliko mladine. Bilo je to v letih 1933 do 1936, ko so z namenom populariziranja te panoge, razpisali državno prvenstvo po takem sistemu, da je zmagalo ono moštvo, ki je imelo večje število povprečno dobrih tekmovalcev, pred moštvom, ki je imelo sicer odlične posameznike, a malo povprečnih moči. Takratni klubi so se zato trudili, da dobe čim več tekmovalcev, sposobnih doseči vsaj predpisani minimum. Lov za rekorderji je zato takrat nekoliko popustil. Videli pa smo nastopati na stotine lahkoatletov na eni sami prireditvi. Mnogi od njih so res dosegli samo skromne uspehe, toda pri nekaterih je oko strokovnjaka zasluhtilo nadpovprečno nadarjenost za to ali ono lahkoatletsko disciplino. Veliko takih so potem podvrgli specialnemu treningu in uspeh je bil čisto presenetljivo zadovoljiv.

Zal se je na ta dobri in edino pravilni način gojitve telesne vzgoje prekmalu pozabilo, ker so prišla v ospredja zopet prestižna vprašanja posameznih klubov. Že po štirih letih se je prešlo zopet na staro pot. Namesto, da bi klubi po naravni poti iz svojih vrst črpali toliko zaželenih rekorderjev, je nastal pravi lov na talentirane atlete drugih klubov, ki se

jih je skušalo pridobiti z raznimi mamljivimi ponudbami materialnega značaja.

Kot vidimo, je še pred vojno pri nas prodrla misel, naj se goji lahka atletika množično. Uspehi delne uresničitve te zamisli so bili jasno vidni. Zato je potrebno, da se masovnosti, ki se je v ostalem pokazala tako uspešno tudi v Sovjetski zvezi, poslužimo tudi mi. Naloge, ki nas čakajo pri uresnitvi množične gojitve lahke atletike pa niso preproste. Če imamo v vidu prvo nalogo telesne vzgoje, ki je, vzgojiti zdrav rod, moramo paziti, da ne bo ravno množičnost povod za izigravanje te naše želje, če hočemo namreč paziti na pravilno gojitev lahke atletike velikih množic mladine, je jasno, da moramo imeti na razpolago temu primerno število učiteljev. Mladina, ki je brez nadzorstva, se najlažje, čeprav v dobri veri, oprime napačnih sistemov. Zato mora biti naše geslo

množičnost in vsestranost

kar velja v prvi vrsti za telesno še nerazvito mladino. Da bomo mlade atlete celo brez prevlekega nadzorstva odvrnili od napačne in nevarne poti, ki jo predstavlja zanje specializacija, moramo za mladino razpisovati taka tekmovalja, ki bodo preprečevala enostransko razvijanje telesa, pa tudi onemogočala preveliko izčrpanje telesa pri urjenju in tekmovalju.

Starogrški peteroboj je najboljši primer vsestranske gojitve športa. Dokler je bil ta peteroboj edini spored na klasičnih olimpijskih igrah, tako dolgo je bila grška telesna vzgoja na svojem še danes občudovanem višku. Opustitev peteroboja pomeni za staroveški grški šport tudi začetek propada vse njihove telesne kulture. Pojav specializacije, katere posledica je bil profesionalizem, je tekem tisoč let privedel tako daleč, da je iz grške telesne vzgoje nastal — cirkus. Naša dolžnost je, da že danes skušamo preprečiti enak razvoj naše telesne vzgoje. Prepričali ga bomo, če ne bomo dopustili neomejene specializacije že takoj pri mladini in če bomo lahko atletiko res gojili množično. Zato bo treba točno določiti način tekmovalja mladine. Določiti naj bo, da mora vsak mlad atlet nastopati določeno dobo v višboju, ki bo sestavljen iz metov, skokov in tekov.

Telesno že dograjenim atletom, za katere ni več nevarnosti, da bi jim specializacija utegnila škoditi, seveda z najboljšo voljo ne bi mogli preprečiti, da se specializirajo za to ali ono disciplino, za katero čutijo posebno sposobnost. Paziti pa moramo, da se ne bo pojavila praksa plačevanja za posamezen nastop ali poseben uspeh ali celo pojav, da bi se nekdo preživljal samo z gojitvijo športa. Rekord, ki so neizogibni pri sistematični gojitvi telesne vzgoje, naj bodo plod zdravega izpolnjevanja naravnih sposobnosti in naj ne bodo edini cilj atleta, ki bi za dosego rekorda hotel žrtvovati ves svoj čas in morda celo zanemarjal ali popolnoma opustil svoje običajno delo.

Zdeno Vahtar.



Težavna telovadna vaja gojenke šole za telesno vzgojo

Profili Sovjetskih športnikov

Aleksander Pugačevski

Aleksander Pugačevski je visok in plavalas, star je 32 let in zelo priljuden ter skromen mož. Rojen je bil v Voronežu. S športom se bavi že 15 let. S štirinajstimi leti je končal sedemletko, s sedemnajstim pa dvoletno strokovno tehnično šolo in šel na delo v tovarno kot strugar. Njegovo športno udejstvovanje je značilna pot navzgor, ki je mogoča vsakemu nadarjenemu športniku v Sovjetski zvezi, zaradi temeljite organiziranosti sovjetskega športa. V tovarni se je pričel mladi Pugačevski v prostem času ukvarjati s športom. Kmalu se je izkazalo, da je zelo nadarjen, dosegel je zelo dobre uspehe in se je kmalu pomaknil v tretjo kategorijo, iz te pa zopet na podlagi novih boljših rezultatov, v drugo. Tako je dosegel svoje prve športne uspehe, ki so mu pridobili vse one ugodnosti, ki jih SSSR nudi vsem nadarjenim naraščajnikom. Zaradi izrednih sposobnosti je bil spre-

jet v fizikalni inštitut, katerega je z uspehom dokončal in postal tako športni učitelj. Kot pravi športnik Pugačevski ne kadi in ne pije, temveč vestno vadi in izpolnjuje vse navse športnih pedagogov. Sedaj je bil drugič v inozemstvu. Prvič je nastopal v tujini leta 1939., na cross countryju v Parizu, kjer je dosegel 4. mesto.

Tovariš Pugačevski ni le izvrsten športnik in izkušen učitelj, ampak je tudi zelo družaben in izobražen. Veliko skrb posveča svoji družini, ima namreč dva prijazna otročka. Razen športa zelo ljubi glasbo, rad igra na balalajko in poje. Zelo mu je bilo žal, da v Ljubljani ni imel prilike prisostvovati nobeni operni predstavi. Zanima ga tudi leposlovna književnost. Kot pravi sovjetski športnik in zaveden državljani je tovariš Pugačevski v težkih dneh velike domovinske vojne stopil v vrste branilcev domovine in se je boril pred Moskvo.

GLAS Z GORA

JESENISKI GORSKI REŠEVALCI NA DELU

Vojna vihra je divjala tudi v naših gorah. Že leta 1942. je strmoglavilo letalo tik pod Kredarico. Še danes leže tam zgoreli ostanki razbitin, posadka pa se je rešila v partizansko svobodo. Letos spomladi je težki bombnik počasi plaval nad Dolino in v Martuljku so se spustili padalci, na katere je nacistična soldateska streljala in jih sestrelila ko so bili še v zraku. Letalo je strmoglavilo na Kotovo sedlo, v krnico na severni strani Jalovca. Poslednji pilot se je rešil iz sten Ponca in se privlekel v Planico, kjer so ga okupatorji aretirali. Letalo pa leži razbito v skalnem morju pod Jalovcem. Prav tako so prebivalci Gorenje Radovine in Mojstrane v zgodnji pomladi letošnje leta neko noč opazovali mogočen sij požara v Gorenji Krmi v smeri Rjavine in poleti so lovci in pastirji naleteli na žalostne ostanke sija iz one pomladne noči. Štirimotorni bombnik se je razletel in zgorel v južnih stenah Rjavine — na pogorišju pa je ostalo tudi osem ljudi.

Jeseniski gorski reševalci, ki so že tolikokrat priskočili na pomoč na vsak SOS klic z gora in to iz najtežjih in nepristopnih sten, ali v najslabšem vremenu, so to pot bili zopet prvi na mestu. Dobro opremljeni in oblečeni so se ondan podali v jesensko deževno vreme skozi Krmo na kraj nesreče. Opremil jih je Rdeči križ Slovenije, da bodo ti idealni in požrtvovalni reševalci vedno lahko pristopili k reševanju. Tem potom naj bo Rdečemu križu Slovenije izražena najtoplejša zahvala vseh planincev za izkazano pomoč jeniškemu reševalnemu moštvu.

Skušene reševalce vodi njih dolgoletni vodnik Čop Joža, ki je s svojimi ljudmi že opetovano dokazal, da se ti gorski reševalci ne plašijo naporov, težav in nevarnosti, če gre za pomoč ali pokop dobrih tovarišev in ponesrečenec z gora.

Tudi to pot so naši najboljši reševalci z vso svojo dobro voljo storili svojo plemenito dolžnost do zvezniških herojev zraka. U. Ž.

POT ČEZ PLEMENICE

Trentar Kravanja s planine Zajavor onkraj Luknje na trentski strani je po naročilu Osrednjega društva SPD popravil znano triglavsko pot čez Plemenice, ali kakor se je prej imenovala, Bambergovo pot. Zdaj je ta lepi triglavski dostop odprt vsem planincem, opozoriti pa je treba, da je ta pot naporna in težavna.

OBNÓVA PLANINSKIH POSTOJANK

SPD bo za zimsko sezono otvorilo Erjavčovo kočo na Vršču in Dom na Krvavcu. Obe ti dve postojanki sta med okupacijo zelo trpeli, bili sta popolnoma oplenjeni in ju je zdaj treba povsem na novo opremiti. SPD prosi vse planince in smučarje, ki želijo letošnjo zimo najti kolikor toliko udobno zavetje na svojih izletih, naj prispevajo po svojih močeh s posteljino in drugim, da bo mogoče te planinske postojanke redno oskrbovati. Darila sprejema pisarna SPD, Masarykova c. 14/II (»Grafika«) tel. 46-45.

RAZMERE NA JEZERSKEM

Jezerko je pozabljen kraj za vrhovi Grinovec, kamor se ni nikoli razlivala široka reka tujskega prometa. Prihajali so le posamezniki; kdor pa je kdaj prišel, se je kmalu spet vrnil. Jezerko hrani še mnogo lepote; desetletja, ki so drugod zabrisala vse prvotne sledove, so šla mimo Jezerkega skoraj brez sledu. To dolino so prav za prav odkrili Čehi, ki so si Jezerko izbrali za svoje letovišče in so tudi postavili Češko ko-

čo na Ravneh pod Grinovecem. Ko po prvi svetovni vojni niso več prihajali, vsaj ne več v tolikšnem številu, je živelo Jezerko spet bolj zase in odmaknjeno svetu, ko nekoč. Tujski promet se ni mogel prav razviti, kraj je preveč oddaljen od železnice, zveze so bile vedno slabe in tudi zdaj vozi dnevno le en prenapolnjen avtobus iz Kranja po strahotno razdrapani cesti po dolini Koke v osrčje gora. Nedeljskim izletnikom je Jezerko praktično zaprto, ker ni na razpolago zadostnih in zanesljivih zvez in na Jezerskem tudi ni nobenega gostilniškega obrata, ki bi bil na razpolago izključno le izletnikom, kar bi bilo potrebno, če domačini žele, da bi se vsaj nekoliko poživil tujski promet. V prvi vrsti je nujno treba uvesti še en avtobus, ki bi vozil iz Kranja po prihodu jutranjega vlaka iz Ljubljane ob 6.30 in se vračal z Jezerskega ob 18. uri na vlak, ki odhaja iz Kranja ob 19.41. Krajevni NOO na Jezerskem naj si na vsak način prizadeva urediti za izletnike vsaj en gostinski obrat, kjer bo na razpolago hrana in prenočišče, ter napne vse sile, da bo uveden izletniški avtobus, sicer bodo izletniki usmerjali svoje korake drugam in Jezerko bo ostalo zapuščen na vas — obiskovali bodo rajši kraje, kjer si domačini na vso moč prizadevajo, da bi svojim gostom kar najbolj ustregli.

MASOVNI IZLET NA TRIGLAV

Jeseniski planinci se že od vsega početka trudijo, da bi čimprej zabrisali sledove okupacije in da bi obnovili poškodovane in oplenjene planinske postojanke. Razen tega dela, pa so si jeseniški planinci zadali še nalogo, da zblizujejo planince in jih uvajajo v gorski svet. Nedavno tega so priredili izlet na Skrlatico, zvezan z odkritjem spominske plošče padlim planincem, v nedeljo 9. t. m. pa so priredili masovni izlet na Triglav, med katerim so udeleženci prenesli na Kredarico za obnovo potrebno gradivo, s katerim so Jeseničani udarniško prekrili Dom na Kredarici medtem, ko je druga skupina prepleškala Aljažev stolp vrh Triglava. Tega masovnega izleta se je udeležilo nad 250 planincev iz vseh krajev; razen Jeseničanov, ki so ta izlet priredili, so prišli planinci iz Ljubljane, Kamnika in Kranja, manjkalo pa tudi ni domačinov.

Ta masovni izlet je bil predvsem posvečen delu za obnovo, z njim so Jeseničani pokazali, da bi planinci v skupnem delu zlahka zmogli vse, tudi dozdnevno nezmogljive naloge, ko bo zdaj tik pred zimo treba misliti, da se zavarujejo tudi druge postojanke pred popolnim uničenjem. Staničeva koča pod Triglavom je prav tako potrebna nujnih popravil, da bo zgradba brez večje škode prestala zimo do pomladi, ko bo moralo Osrednje društvo SPD dobiti sredstva, da bodo vse planinske postojanke opremljene in pripravljene na poletno sezono. Vsa ta dela bo društvo zmoglo le z obsežno javno podporo in s podporo planincev samih, ki so dokazali, da so pripravljeni s svojim delom dati delež k obnovi.

Menimo, da bi bi tudi drugi Triglavski udarniški dan, kakor so Jeseničani imenovali ta svoj masovni izlet, enako uspel kakor prvi. — Vsi planinci naj se združijo v delu za skupno stvar!

NOVICE IZ MARIBORA

Namizni tenis je postal v Mariboru zelo priljubljen, posebno med mladino. Imeli smo že več nastopov. Zadnja tekma je bila minulo nedeljo dopoldne med Svobodo iz Murske

Sobote in Železničarjem iz Maribora. Tudi tokrat je bilo moštvo Železničarja močnejše in je zmagalo s 7:2. Igrali so šest iger posameznikov in tri igre parov. Zanimanje za nastop je bilo precej veliko. Prihodnjo nedeljo bo povratno tekmovanje v Murski Soboti.

Tudi z Ljubljano je predviden dvoboj v namiznem tenisu, ki naj bi bil v okviru meddruštvenih iger dne 23. t. m. v Mariboru.

*

Tudi nogometaši pridno vežbajo. Preteklo nedeljo je gostovala Svoboda iz Murske Sobote proti domačemu moštvu Železničarja in zmagala z 1:0. Bili so zelo poztrovalni, le v tehniki so jih domačini nadkrijevali. To nedeljo pa bo povratna tekma v Murski Soboti.

Med tednom, in sicer v torek, je bil izbirni lahkoatletski miting. Doseženi so bili povprečni rezultati. Naj omenim samo nekaj najboljših: tek 5000 m: Grmovšek 17,22; tek 100 m: Zimšek 12,4; met kladiva: Gujznik 40,70 m; met kopja: Verbošt 41,50 m. Tek 60 — mladinke: Polak 9,4; daljina: Muraus 4,19 m. Vendar moramo reči, da je zanimanje za lahko atletiko v Mariboru znatno in se bo z marljivostjo dalo marsikaj doseči.

Za prihodnjo nedeljo, 23. t. m., se pa Mariborčani pripravljajo tudi na nogometni derby. Igrala bosta Maribor in Železničar, — po dolgih štirih letih. Dogovorila sta se, da bosta tekmovali med seboj v namiznem tenisu, odbojki in v nogometu.

OBJAVE

Seja Glavnega odbora SPD, ki je bila sklicana na dan 23. septembra, je zaradi dokončnega oblikovanja pravil SPD in Zveze fizikalnih društev Slovenije, odložena in bo sklicana naknadno.

NATEČAJ

za sprejem slušateljev na višjo šolo za telesno vzgojo v Zagrebu

Po odloku ministra za narodno zdravje federalne Hrvatske je razpisan natečaj za sprejem slušateljev v višjo šolo za telesno vzgojo v Zagrebu v šolskem letu 1945-46. Po uspešno končanem šolanju v dveh semestrih bodo slušatelji odšli na enoletno praktično delo, nakar se bodo vrnili v šolo za dovršitev študija.

Pogoji za sprejem slušateljev (slušateljic) so naslednji: 1. da je kandidat dovršil srednjo ali njej enakovredno šolo, 2. da ni mlajši kakor 18 in niti starejši kakor 26 let, 3. da je po zdravniškem pregledu spoznan sposoben in 4. da uspešno opravi sprejemni izpit.

Za sprejem v to šolo se lahko potegujejo pripadniki (pripadnice) vseh federalnih enot, ki izpolnjujejo gornje pogoje. Izjemoma se lahko potegujejo tudi kandidati, ki so prekinili šolanje zaradi udeležbe v Narodnoosvobodilni borbi ter zaključili vsaj šest razredov srednje ali njej enakovredne šole.

Kandidati morajo predložiti za sprejem pismene kolkovane prošnje, naslovljene na tajništvo višje šole za telesno vzgojo v Zagrebu, Jurišičeva ulica 3/II, in sicer najkasneje do 1. okt. 1945. Prošnji je treba priložiti v izvirniku ali overovljenem prepisu: 1. rojstni ali krstni list, 2. zadnje šolsko spričevalo, 3. karakteristiko narodnih oblastev, 4. potrdilo o imovinskem stanju, 5. dve fotografiji v športni obleki (6x9) in 6. kratak življenjepis s pripombami o morebitnem telesnem vzgojnem udejstvovanju. Glede slednjega je treba priložiti tudi potrdilo telesno vzgojnih društev ali krajevnih omladinskih ali sindikalnih organizacij, v katerih je prošilec deloval. V prošnji je treba za svojerodnim podpisom navesti tudi natančen naslov.

Pogoji za opravljanje sprejemnega izpita so takile:

za moške: 1. tek na 100 m v 13,6 sek., 2. tek na 1000 m v 4 min., 3. met krogle (6,25 kg) do 8 m, 4. skok v višino z zaletom 130 cm, 5. skok v daljino z zaletom 4,50 m, 5. plavanje (prosti slog) 50 m, 7. obvladanje žoge in 8. plezanje po vrvi 5 m.

Za ženske: 1. tek na 60 m v 10 sek., 2. met krogle (4 kg) do 6 m, 3. skok v višino z zaletom 90 cm, 4. plavanje (brez časa) 50 m, 5. obvladanje žoge. Nedoseženi izidi v posameznih disciplinah se lahko nadoknadijo z boljšimi izidi v ostalih disciplinah.

Ves čas šolanja bodo slušatelji namješeni v internatu šole, kjer bo treba za preskrbo plačati nizek znesek. Nepremožni in marljivi slušatelji bodo oproščeni tega plačila.

Kdaj bodo sprejemni izpiti, bo pravočasno objavljeno v dnevnem tisku. Nadrobna navodila za sprejem in delo v šoli daje tajništvo višje šole za telesno vzgojo v Zagrebu.

ŠPORT V SSSR

LAHKOATLETSKI PRVAKI MOSKVE ZA L. 1945

Moški: 100 m: Karakulov (Dinamo) 10,9; 200 m: isti 22,4; 400 m: Komarov (Dinamo) 50,1; 800 m: Pugačevski (Dinamo) 1:52,6; 1500 m: isti 3:59,6; 5000 m: Vanin (CDKA) 14:57,2; 3000 m (zapreke): Tjuljennjev (Dinamo) 9:26,8; 10.000 m: Vanin (CDKA) 31:22,0; 110 m (zapreke): Stepan (Krila Sovjetov) 15,9; 4x100 m: CDKA (Agajekov—Jarko—Kuznecov—Golovkin) 43,2; dalj: Kuznecov (CDKA) 7,15; višina: isti 180; troskok: isti 14,35; skok s palico: Djačkov (Krila Sovjetov) 3,70; disk: Isajev (Dinamo) 45,00; kopje: Antipjev (CDKA) 59,65; kladivo: Isajev (Dinamo) 39,78; krogla: Tutovič (Krila Sovjetov) 14,40.

Ženske: 100 m: Sečenova (Dinamo) 12,3; 200 m: ista 25,4; 400 m: Vasiljeva (Krila Sovjetov) 59,8; 800 m: ista 2:16,0; 1500 m: Ovsjanikova (KIM) 4:48,6; 80 m (zapreke): Barilova (Krila Sovjetov) 11,6; 4x100 m: Dinamo (Rodina—Orlova—Hronina—Sečenova) 50,8; dalj: Turova (Krila Sovjetov) 5,30; višina: Čudina (Dinamo) 1,53; disk: Stepanova (Spartak) 38,04; kopje: Zajceva (CDKA) 38,00; krogla: Sevrjukova (Spartak) 14,24.

KOROVINOVA IN OZEROV PRVAKA SSSR V TENISU

Prvenstvo SSSR v tenisu je bilo letos na teniških igriščih »Dinamo«. Po prvih dveh dneh tekmovanj, ki so potekla brez večjih presenečenj, so si priborili vstop v polfinale med ženskami Korovinova, Kalmikova, Belonenkova in Gorinova, med moškimi pa Ozerov, Belic—Gejman, Zigmund in Korbud.

V finalnem tekmovanju sta se potem borila za prvo mesto Korovinova in Belonenkova. Zmagala je Korovinova in sicer v prvem setu 6:2, v drugem prav tako 6:2. Zadnji set je bil zelo napet, ker je Belonenkova poizkušala z vsemi močmi preprečiti hitro zmago Korovinove. Čeprav je poznejša zmagovalka v tretjem setu že vodila 5:1 in ji je manjkalo samo še »match ball«, je Belonenkova izravnala na 5:5, nakar je šele uspelo Korovinovi povišati na 7:5 in tako osvojiti prvenstvo SSSR.

V moškem finalu sta se borila za naslov prvaka Ozerov in Belic—Gejman, ki sta bila oba v odlični formi, tako da se ni dalo vse do konca igre predvideti zmagovalca. Posebno začetek igre je kazal veliko izenačenost: 1:1, 2:2, 3:3, 4:4 in konec prvega seta 6:4 za Ozerova. V drugem in tretjem setu je postala igra zelo hitra in Belic—Gejmanu je uspelo, da je zmagal v obeh s 6:2 in 6:3. Tudi v četrtem setu je Belic—Gejman začel voditi 1:0, nato 2:0, tako da je izgledalo, da bo zmagal tudi v tem odločilnem setu. Naenkrat pa se je Ozerov čisto prerodil. V teku 5 minut je preokrenil rezultat na 4:2 v svojo korist. Nato je po-

višal Belic—Gejman na 4:3, Ozerov pa zmagal 6:3. Stanje iger je bilo 2:2.

V zadnjem setu je bil Ozerov zopet boljši in je zmagal s 6:3. Končni rezultat je torej bil: Ozerov : Belic—Gejman 6:4, 2:6, 3:6, 6:3, 6:3.

NOGOMET

Stanje nogometne tablice 1. skupine je bilo 3. septembra sledeče:

1. Dinamo (Moskva)	18-16-2- 0-64:10-34
2. CDKA	19-15-3- 1-61:22-33
3. Torpedo	19-11-2- 6-39:20-24
4. Dinamo (Leningrad)	19-10-3- 6-38:25-23
5. Zenit	20- 7-7- 6-32:25-21
6. Dinamo (Tiflis)	18- 7-7- 4-28:17-21
7. Traktor	18- 7-3- 8-18:31-17
8. Krila Sovjetov	17- 5-5- 7-17:37-15
9. Dinamo (Minsk)	16- 3-5- 8-15:35-11
10. Spartak	17- 3-3-11-14:38- 9
11. Dinamo (K)	19- 1-5-13-10:41- 7
12. Lokomotiva	19- 1-3-15-11:46- 5

PLANINSKI ZBORNIK 1945

Slovensko planinsko društvo je prekoračilo petdeseto leto svojega obstoja. »Planinski Vestnik« paslavi letos petdeseti jubilej svojega postanka. Med vojno in okupacijo je mogla ta naša edina planinska revija izhajati le v skromnem obsegu. Nekaj časa ji je bilo celo prepovedano, da bi pisala o gorah onkraj vsiljenih mej Ljubljanske pokrajine. V teh razmerah »Planinski Vestnik« seveda ni mogel povsem izpolnjevati svojih nalog; toda s svojimi skromnimi stranmi je družil planince v mislih na nedosegljive gore in v načrtih za svobodno bodočnost. Sedaj, ko so nam širom domovine odprta vsa pota in ko znova usmerjamo korake k ljubljenskim goram, bo »Planinski Vestnik« kakor je bil prej, tesna vez med našimi planinci doma in po tujem in veren glasnik stremljenj našega planinstva.

V letošnjem letu ni mogla iziti nobena številka »Planinskega Vestnika«, treba je bilo zagotoviti sredstva, pridobiti sotrudnike in tako se je Osrednje društvo odločilo, da bo za letošnje leto izdalo »Vestnik« v obliki Zbornika, ki bo obsegal nad dve sto strani in bo razdeljen v poglavja o osvobodilni borbi v naših gorah, v spominski del ob 50-letnici glasila in v splošni del s članki potopisnega in ideološkega značaja.

Vabimo vas na naročbo tega Zbornika, ki bo bogato opremljen s slikovnim gradivom. Cena v prednaročbi je 65 Din, pozneje pa bo dosti višja. Naročniki »Planinskega Vestnika«, ki so že plačali naplacho 40 Din, plačajo le še razliko. Zbornik naj si naroče vsi planinci brez razlike, ker bo veren prikaz slovenskega planinstva v njegovi petdesetletni preteklosti, obenem s prikazom naše osvobodilne borbe med okupacijo in načrtov slovenskega planinstva za bodoče.

Naročila sprejema pisarna SPD, Ljubljana, Masarykova cesta 14/II. Telefon 46-45.



Skok v višino — v trenutku skrajne strnjenosti vseh sil ob odskoku